IJTIMOIY TARMOQLARNING YOSHLAR IJTIMOIY MUNOSABATLARIGA TA’SIRI

Rayimqulov B.F., GDPI o‘qituvchisi

Annotatsiya: mazkur tezisda ijtimoiy tarmoqlarning yoshlar hayotidagi ahamiyati, ayniqsa, ularning ijtimoiy munosabatlariga ko‘rsatadigan ijobiy va salbiy ta’siri tahlil qilinadi. Bugungi raqamli dunyoda yoshlar orasida virtual aloqaning kuchayishi, yangi kommunikatsion muhitning shakllanishi va bu orqali jamiyatdagi o‘rni qanday o‘zgarayotganiga e’tibor qaratilgan.

Kalit so‘zlar: ijtimoiy tarmoqlar, yoshlar, munosabatlar, muloqot, kommunikatsiya, media savodxonlik, internet madaniyati.

Abstract: This article analyzes the importance of social networks in the lives of young people, especially their positive and negative impact on social relations. In today's digital world, attention is paid to strengthening the virtual connection between young people, creating a new communication environment and how they change their place in society.

Key words: social networks, youth, relationships, communication, media literacy, Internet culture.

So‘nggi yillarda internet texnologiyalari va, xususan, ijtimoiy tarmoqlarning jadal rivojlanishi jamiyat hayotiga chuqur kirib kelgan. Ayniqsa, yoshlar orasida ushbu platformalardan foydalanish kundalik faoliyatning ajralmas qismiga aylangan. Ijtimoiy tarmoqlar orqali yoshlar axborot almashadi, o‘z fikrlarini bildiradi, do‘stlar orttiradi va turli guruhlar orqali jamiyatdagi dolzarb masalalarga munosabat bildiradi. Shunday bo‘lsa-da, ushbu jarayonning ijtimoiy munosabatlarga qanday ta’sir ko‘rsatayotgani, yoshlarning real va virtual hayotdagi muloqoti o‘rtasidagi tafovut, shuningdek, bu munosabatlarning barqarorligi va sifati haqida tahliliy yondashuv zarurdir. Ushbu maqolada aynan shu masalalar o‘rganiladi.

Bugungi kunda ijtimoiy tarmoqlar yoshlar orasida eng ommabop aloqa vositasiga aylangan. Har bir yosh internetga kirgach, birinchi bo‘lib Telegram, Instagram yoki TikTok kabi platformalarga murojaat qiladi. Ushbu tarmoqlarda ular nafaqat do‘stlar bilan muloqot qiladi, balki yangi tanishuvlar orttiradi, o‘z fikrlarini ommaga yetkazadi, guruh va jamoalarda ishtirok etadi.

Yoshlarning ijtimoiy tarmoqlar orqali muloqot qilishi ularning shaxsiy va jamiyaviy munosabatlariga bir necha jihatdan ta’sir ko‘rsatmoqda. Avvalo, bu virtual aloqalar orqali yoshlar o‘zaro tezroq tanishadi, axborot almashadi va hissiy yaqinlik hosil qiladi. Shu bilan birga, ushbu muloqotlar ko‘pincha yuzaki bo‘lib, real hayotdagi chuqur munosabatlarni to‘liq o‘rnini bosa olmaydi.

Ko‘p hollarda yoshlar virtual muloqotni afzal ko‘rib, real muloqotdan chekinishadi. Bu esa ijtimoiy ko‘nikmalarning sustlashishiga, yolg‘izlik va izolyatsiya holatlarining ortishiga olib keladi.

Ijtimoiy tarmoqlar yoshlar orasida axborot tarqatishning asosiy manbaiga aylangani bois, ularning dunyoqarashi, qarashlari va qadriyatlariga ham ta’sir ko‘rsatmoqda. Ba’zan bu ta’sir ijobiy bo‘lib, yoshlarni ijtimoiy faollikka undasa, ba’zida esa noto‘g‘ri axborotlar, manipulyatsion kontentlar ularning ongini chalg‘itadi. Shuningdek, “ideal” hayot aks ettirilgan postlar, suratlardagi mukammallik namunalari yoshlarni o‘zini boshqalar bilan solishtirishga, ruhiy bosimga tushishga olib keladi. Shunga qaramay, ijtimoiy tarmoqlarning ijobiy jihatlari ham mavjud. Masalan, yoshlar ijtimoiy loyihalarda qatnashadi, o‘z shaxsiy brendini shakllantiradi, ijodiy faoliyatini namoyon etadi. Ko‘pchilik yoshlar uchun blog yuritish, kontent yaratish, video montaj qilish singari faoliyatlar hayotining muhim qismiga aylangan. Bu esa ularning o‘zini ifoda qilishiga, ijtimoiy faolligini oshirishga xizmat qilmoqda.

Shuningdek, pandemiya davrida aynan ijtimoiy tarmoqlar orqali o‘quvchilar va talabalar o‘zaro aloqa qilgan, ta’lim jarayonida davom etgan, ruhiy qo‘llab-quvvatlash mexanizmlari ishlaganini ham unutmaslik kerak. Bu tajriba, ijtimoiy tarmoqlarning to‘g‘ri yo‘naltirilgan holatda ijtimoiy barqarorlikni ta’minlashda qanday xizmat qilishi mumkinligini ko‘rsatdi.

Yuqoridagilardan kelib chiqib aytish mumkinki, ijtimoiy tarmoqlar yoshlarning ijtimoiy munosabatlariga kuchli ta’sir ko‘rsatmoqda. Ular orqali yoshlar muloqot qiladi, fikr almashadi, o‘zini ifoda etadi va jamiyatga integratsiyalashadi. Ammo bu jarayonni boshqarish, yo‘naltirish va nazorat qilish zarur.

Ijtimoiy tarmoqlardan foydalanish madaniyatini shakllantirish, media savodxonlikni oshirish, yoshlarning ruhiy holatini mustahkamlash orqali ijtimoiy tarmoqlarning salbiy ta’sirini kamaytirish va ijobiy imkoniyatlaridan unumli foydalanish mumkin.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1.O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining “Yoshlarni qo‘llab-quvvatlash va ularning ijtimoiy faolligini oshirish strategiyasi”, 2022-yil.

2.Karimova N. “Zamonaviy kommunikatsiya va yoshlar” – Toshkent, 2021.